

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 723

din 27 iunie 2013

Prin Raportul nr. 1086/IJ/727/DIJ/2013 Inspekția Judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor efectuate privind cererea de apărare a independenței sistemului judiciar în raport de aspectele prezentate recent de o parte a presei scrise și audiovizuale, împotriva judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Analizând raportul Inspekției Judiciare și înscrisurile atașate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

La data de 12 martie 2013, potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a solicitat Inspekției Judiciare efectuarea unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, în raport de aspectele prezentate recent de o parte a presei scrise și audiovizuale, împotriva judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La data de 17 ianuarie 2013, în emisiunea „Sinteza zilei”, difuzată de postul de televiziune „Antena 3”, au fost prezentate mai multe cazuri de erori judiciare, printre care și cazul V.V., condamnată pentru o crimă comisă de fiul său.

Potrivit afirmațiilor moderatorului, acest caz a reprezentat primul dintr-o serie de cazuri ce urmau a fi prezentate de acest post de televiziune, ca fiind ilustrative pentru „nedreptățile pe care unii români le-au avut de îndurat din partea justiției din România.” Totodată, au fost făcute o serie de afirmații referitoare la membrii completului de recurs din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție care au pronunțat decizia penală prin care V.V. a fost condamnată definitiv la o pedeapsă rezultantă de 16 ani închisoare și 7 ani interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a, b, e Cod penal, din care a executat 10 ani.

Astfel, pomind de la acest caz concret, pe parcursul derulării emisiunii afirmațiile moderatorului și ale invitaților săi au vizat, cu precădere, necesitatea angajării răspunderii materiale a magistraților, pentru erorile judiciare săvârșite de aceștia, moderatorul prezentând ca o certitudine faptul că, în sistemul judiciar român erorile judiciare reprezintă regula „la noi azi erorile (judiciare-n.n.) sunt regula; nu există probe, nu se respectă procedura; nu sunt dovezi, doar impresii;...de regulă anchetatorii acuză fără probe, dar adesea și judecătorii au închis ochii și au acceptat să condamne fără probe, cu probe truate, fără reconstituiri”, în acest fel fiind culpabilizat întregul sistem judiciar.

Cele prezentate în această emisiune au fost preluate ulterior în emisiunea „Previziunile zilei” din data de 18 ianuarie 2013 (a aceluiași post de televiziune), precum și de către agențiile de presă și de alte publicații on-line.

La data de 30 noiembrie 2006, Inspekția Judiciară s-a sesizat din oficiu cu privire la aspectele prezentate în articolul publicat în ediția din 28 noiembrie 2006 a ziarului „ZIUA”, sub titlul „Călăi în robă”.

În esență, articolul a făcut referire la cazul V. V. , persoană condamnată pentru o infracțiune de omor, pentru care, ulterior, după înregistrarea unui autodenunț al fiului său, a fost achitată.

Lucrarea a fost înregistrată la ambele Servicii de inspekție judiciară – pentru judecători și pentru procurori, sub nr. 2051/IJ/1736/SIJ/808/SIP/ 2006.

Prin Nota întocmită la data de 11 decembrie 2006, Inspekția Judiciară a propus următoarele:

- închiderea lucrării față de procurorii și judecătorii care au efectuat urmărirea penală și au judecat în mod definitiv dosarul penal în care numita V.V. a fost condamnată pentru săvârșirea infracțiunii de omor, întrucât din verificările efectuate nu au rezultat indicii de săvârșire a vreunei fapte penale sau a abaterii disciplinare prevăzută de art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, de exercitare a funcției cu rea-credință sau gravă neglijență;

- sesizarea comisiei de disciplină pentru procurori pentru a aprecia cu privire la declanșarea procedurii cercetării prealabile față de procurorul căruia i s-a repartizat dosarul penal în care s-a dispus începerea urmăririi penale față de V.F.C., sub aspectul comiterii abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- comunicarea unui exemplar al notei, Biroului de Informare publică și Relații cu Mass-Media și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploiești.

Nota a fost înaintată Plenului Consiliului Superior al Magistraturii care, în ședința din 21 decembrie 2006 a aprobat conținutul acesteia.

Comisia de disciplină pentru procurori, prin rezoluția pronunțată la data de 26 februarie 2007, în dosarul nr. 105/CDP/2006, a dispus clasarea.

Prin rechizitoriul nr. _____ din 17 aprilie 2005 al

s-a dispus trimiterea în judecată, în stare de arest preventiv a inculpatei V. V. _____ pentru infracțiunile prevăzute de art. 174 Cod penal și art. 192 alin. (2) Cod penal, cu aplicarea art. 33 lit. a) Cod penal.

Rechizitoriul a fost confirmat de prim procurorul Parchetului de pe lângă _____ . Prin sentința penală nr. _____ , pronunțată în dosarul nr. _____ al _____ , inculpata V.V. _____ a fost condamnată la o pedeapsă rezultantă de 16 ani închisoare și 7 ani interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a, b, e Cod penal.

Pentru a dispune condamnarea inculpatei, completul de judecată a reținut în considerentele hotărârii că declarația inculpatei dată în fața instanței a fost nesinceră, întrucât a recunoscut la data de 21 octombrie 1994 săvârșirea faptei, că a încercat să

inducă în eroare organele de urmărire penală afirmând că victima a fost plecată din localitate, apoi că a fost de acord cu pretențiile civile formulate în cauză.

Împotriva hotărârii a formulat apel inculpata, respins ca nefondat prin decizia penală nr. din . Pentru a se pronunța astfel, completul de judecată a reținut că situația de fapt descrisă amplu în hotărârea instanței de fond s-a coroborat cu planșele foto și cu declarațiile inculpatei și au confirmat încadrarea juridică dată faptei, fiind respinsă cererea inculpatei formulată în apel, de a se reține scuza provocării, întrucât a fost infirmată de probele aflate la dosar.

Prin decizia penală nr.

recursul inculpatei a fost respins ca nefondat, motivat de faptul că, din examinarea hotărârilor pronunțate în cauză și a lucrărilor dosarului, instanțele, întemeindu-se pe un probatoriu complet administrat și judicios apreciat, au stabilit corect situația de fapt și vinovăția inculpatei. Susținerea inculpatei formulată în recurs potrivit căreia nu ar fi săvârșit infracțiunile pentru care a fost condamnată au fost apreciate ca reprezentând apărări atât în faza de cercetare penală, cât și în faza de judecată, fiind verificate și în mod just înlăturate, deoarece inculpata a recunoscut fapta prin declarațiile din 21 octombrie 1994, a descris detaliat modul de săvârșire a faptei, precum și modalitatea de ștergere a oricăror urme.

Constatările din actul medico-legal s-au coroborat cu declarațiile de recunoaștere ale inculpatei care a descris obiectele folosite, locurile asupra cărora a exercitat violențele și intensitatea loviturilor aplicate.

Împrejurarea că inculpata a revenit asupra declarațiilor sale de recunoaștere a fost apreciată că nu a constituit temei pentru înlăturarea declarațiilor retractate, față de probele din dosarul cauzei. Față de cele menționate s-a apreciat că nu este justificată cererea inculpatei, formulată în recurs, de a se restitui cauza la procuror numai pentru faptul că aceasta nu a mai recunoscut fapta.

La data de 9 septembrie 2004, V.F.C. , fiul inculpatei, în timp ce se afla în executarea unei pedepse de 9 ani închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni de tâlhărie, a formulat un „autodenunț” în care a arătat că el este autorul omorului comis asupra bunicii sale paterne V.A.

Urmare a acestui autodenunț, la data de 10 septembrie 2004, prin ordonanța nr. _____, după audierea deținutei V.V. și a autodenunțătorului V.F.C., precum și a unei cercetări la locul comiterii faptei a decis că se impune formarea unui dosar penal și declanșarea procedurii de revizuire a hotărârilor de condamnare a numitei V.V.

Prin cererea înregistrată la data de _____ a solicitat revizuirea sentinței penale nr. _____, deoarece noile elemente faptice furnizate prin autodenunțul lui V.F.C. creează un dubiu procesual extrem de puternic și de neînlăturat cu privire la posibilitatea ca V.V. să nu fi comis în realitate fapta pentru care a fost condamnată.

Prin încheierea pronunțată în dosarul nr. _____ la termenul de judecată din data de 8 octombrie 2004 a fost admisă în principiu cererea de revizuire formulată, s-a fixat termen pentru judecarea cauzei și, în conformitate cu dispozițiile art. 404 Cod procedură penală, a fost suspendată executarea pedepsei de 16 ani închisoare aplicate condamnatei și s-a dispus punerea de îndată în libertate a acesteia, dacă nu este arestată în altă cauză.

Prin încheierea nr. _____, pronunțată în dosarul nr. _____ al Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția penală, a fost admisă cererea de strămutare formulată de V. _____ V. _____ și a fost strămutată judecarea cauzei la Tribunalul _____, menținându-se actele îndeplinite la instanța de la care s-a strămutat judecata.

Dosarul a fost înregistrat pe rolul Tribunalului _____, la data de 23 martie 2005, sub nr. _____.

Prin sentința penală nr. _____, Tribunalul _____ a admis cererea de revizuire formulată de Parchetul de pe lângă _____, împotriva sentinței penale nr. _____ și, pe fond, a dispus achitarea inculpatei V. _____ V. _____, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. c) Cod procedură penală, cu privire la săvârșirea infracțiunii de omor prevăzută de art. 174 Cod penal și a infracțiunii de violare de domiciliu prevăzută de art. 192 alin. (2) Cod penal. A

anulat mandatul de executare a pedepsei emis pe numele inculpatei și a respins acțiunea civilă formulată în cauză.

Pentru a se pronunța astfel, instanța a reținut că, din coroborarea probelor și actelor efectuate în soluționarea de către procurori a cererii de revizuire, respectiv declarațiile inculpatei și denunțatorului, ale martorilor, procesul-verbal de confruntare dintre inculpată și denunțator, testele cu poligraful, procesele-verbale de cercetare a locului faptei, noul raport de expertiză medico-legal nr. și corespondența care s-a purtat între inculpată și denunțator în timpul detenției acestora, depusă la dosar, nu a rezultat că V V a comis infracțiunile pentru care a fost condamnată.

Descoperirea faptelor și împrejurărilor noi, necunoscute de instanță la soluționarea cauzei în anul 1995 s-au coroborat cu noile probe administrate în cauză cu ocazia soluționării revizuirii și aceste probe au relevat o altă stare de fapt precum și faptul că arma crimei nu a fost toporașul din cauză, ci mașina de tocat carne și cuțitul, descoperite la locul indicat de denunțator.

Împotriva acestei hotărâri, procurorul de ședință de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Alba nu a exercitat calea de atac a apelului întrucât, colectivul de procurori, în ședința de analiză a soluțiilor a apreciat că hotărârea instanței este legală și temeinică.

Cu privire la legalitatea și temeinicia atât a hotărârilor de condamnare, pronunțate de instanțele judecătorești în fond, apel și recurs, cât și a celor prin care s-a dispus achitarea numitei V V , potrivit art. 97 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Inspekția Judiciară nu a fost abilitată să realizeze o analiză a soluțiilor pronunțate de instanțele judecătorești și să formuleze puncte de vedere privind legalitatea și temeinicia acestora, întrucât, în acest mod s-ar fi adus atingere principiilor independenței judecătorilor, supunerii acestora numai legii precum și principiului autorității de lucru judecat - consacrate prin art. 2 alin. (3) și (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ar fi fost de natură să creeze o îndoială legitimă cu privire la respectarea

principiilor enunțate, prin care este interzisă orice imixtiune în desfășurarea actului de justiție.

Consiliul Superior al Magistraturii în exercitarea atribuțiilor sale trebuie să respecte dispozițiile art. 17 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în căile de atac prevăzute de lege și exercitate conform dispozițiilor legale.

Raționamentul și interpretarea normelor legale pot fi supuse doar controlului judiciar, exercitat în condițiile legii, conform principiilor independenței judecătorului, consacrat de art. 124 alin. (3) din Constituția României.

Totodată, potrivit art. 52 alin. (3) din Constituția României, republicată, „Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență”.

Norma constituțională a fost preluată de legiuitor în dispozițiile procedural penale, unde art. 507 din C.P.P. prevăd că în cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 506, cât și în situația în care statul român a fost condamnat de către o instanță internațională, acțiunea în regres împotriva aceluia care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a provocat situația generatoare de daune, este obligatorie.

Or, încă din anul 2006 Consiliul Superior al Magistraturii, prin Inspekția Judiciară, a analizat această situație și a constatat că nu sunt indicii de săvârșire a abaterii disciplinare prevăzută de art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de exercitare a funcției cu rea-credință sau gravă neglijență a judecătorilor și procurorilor care au efectuat urmărirea penală și au judecat în mod definitiv dosarul penal în care numita V. V. a fost condamnată pentru săvârșirea infracțiunii de omor. Prin urmare, nefiind angajată răspunderea disciplinară a acestora, nu poate fi angajată nici răspunderea materială.

Raportat la această situație de fapt, dar și la cadrul legal care definește independența sistemului judiciar și limitele libertății de exprimare, Plenul reține că în

emisiunea TV „Sinteza zilei”, difuzată în 17 ianuarie 2013, de postul de televiziune „Antena 3”, avându-se în vedere situații concrete, au fost exprimate opinii pe baza cărora, prin generalizare, au fost emise concluzii cu impact negativ asupra întregului sistem judiciar și a credibilității justiției în rândul opiniei publice; concluziile menționate au exprimat suspiciuni cu privire la independența magistraților atât sub aspect instituțional, ca sistem judiciar, cât și funcțional, la nivel individual, suspiciuni care nu sunt valide în condițiile unor premise particulare.

În acest sens, în jurisprudența Curții Europene de Justiție s-a apreciat în mod constant că un rol important în asigurarea independenței și imparțialității judecătorului îl au și aparențele (cauzele *Findlay versus Regatul Unit*, 25.09.1997, *Mc Gonnell versus Regatul Unit*, 08.02.2000), astfel încât afirmațiile formulate sub diferite modalități trebuie să elimine orice suspiciune privind afectarea independenței judecătorilor.

Analiza opiniilor exprimate în cadrul emisiunilor televizate, preluate ulterior de către agențiile de presă și unele publicații on-line, din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare prin presă, nu poate fi disociată de particularitățile specifice ale acestei libertăți, care constituie unul din fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale progresului ei și ale dezvoltării oricărei persoane.

Dreptul la libertatea de exprimare nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Astfel, art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului a consacrat libertatea de exprimare, arătând că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare și că acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Dispozițiile acestui articol se aplică nu numai informațiilor sau ideilor care sunt primite favorabil sau care sunt privite ca inofensive sau indiferente, ci și acelor care offensează, șochează sau îngrijorează statul sau o parte a populației.

Cu atât mai mult cu cât, din perspectiva modalității de exprimare a jurnalistului, majoritatea aspectelor prezentate se circumscriu, ca tipologie, după distincția realizată atât în jurisprudența instanței de contencios european a drepturilor omului, cât și în Rezoluția nr. 1003(1993) privind etica jurnalistului, în categoria judecăților de valoare, care permit o doză de exagerare sau chiar provocare, care nu se pretează la demonstrarea exactității lor; mai mult, a pretinde o asemenea demonstrație înseamnă a aduce atingere înseși libertății de opinie, element fundamental al dreptului garantat de art. 10 din Convenție.”

Odată consacrată libertatea de exprimare în general, revine obligația fiecărei legislații în parte de a statua asupra rolului pe care mass-media îl are în societatea respectivă, în concret, de a crea, pe de o parte, cadrul legal de exprimare, iar pe de altă parte, de a integra această activitate aspirațiilor socio-culturale și nu numai ale societății în ansamblul ei.

Prin Rezoluția 1003 (1993) privind etica jurnalistică, art. 1 stabilește că suplimentar la drepturile și obligațiile juridice stabilite de către normele juridice respective, presa mai are o responsabilitate etică față de cetățeni și societate, care trebuie accentuată la momentul actual, când informarea și comunicarea joacă un rol major în formarea atitudinii personale a cetățenilor și dezvoltarea societății și a vieții democratice.

Printre principiile de bază al eticii jurnalismului se află și condiția ca difuzarea știrilor să fie bazată pe adevăr, asigurată prin mijloace adecvate de verificare și demonstrare și pe imparțialitate în prezentare, descriere și narare (art. 4).

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza „Braford contra Danemarcei” a decis că „interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior celui de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora”. În cauza „Pager și Oberschlick contra Austriei” s-a statuat că „activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept”.

Formularea unor concluzii negative, cu caracter general, la nivelul întregului sistem judiciar este de natură a afecta încrederea în autoritatea justiției în ansamblul său.

Este indiscutabil că, în orice sistem de drept există posibilitatea săvârșirii unor erori judiciare, însă astfel de cazuri izolate nu pot constitui o justificare pentru a culpabiliza eficiența, legalitatea și până la urmă normalitatea unui sistem judiciar național.

Formularea unor aprecieri negative cu privire la activitatea judiciară desfășurată de toți judecătorii instanței supreme produce un impact profund asupra justițiabililor, de natură a le afecta încrederea în actul de justiție și de a amplifica nemulțumirile care, de altfel, sunt inerente în procedura judiciară în care, de regulă, numai una din părțile litigante obține o soluție favorabilă.

De aceea, acest fel de generalizări, concretizate în aprecieri negative cu privire la activitatea de judecată, nu ar trebui emise în spațiul public, astfel de afirmații încadrându-se perfect în situația în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat constant că se impune restrângerea libertății de exprimare, în scopul de a asigura autoritatea și imparțialitatea justiției.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că prin afirmațiile făcute în emisiune „Sinteza zilei” difuzată pe postul Antena 3 la data de 17 ianuarie 2013, s-a adus atingere independenței sistemului judiciar, împotriva judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Având în vedere aceste considerente, Plenul urmează să dispună admiterea cererii de apărare a independenței sistemului judiciar în raport de aspectele prezentate de o parte a presei scrise și audiovizuale, împotriva judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, urmând a fi emis un comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relații cu mass – media, în acest sens.

Față de cele menționate, văzând și dispozițiile art. 124 alin.(3), art. 133 alin. (1) din Constituția României, art. 1 și 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, art. 1 și art. 75 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți,

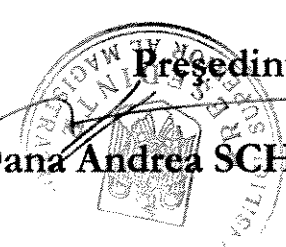
61 51

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art. 1. Admiterea cererii de apărare a independenței sistemului judiciar în raport de aspectele prezentate de o parte a presei scrise și audiovizuale, împotriva judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, urmând a fi emis un comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relații cu mass – media, în acest sens.

Art. 2. Prezenta Hotărâre nr. 723/27.06.2013 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției Judiciare.

Data în București, la data de 27 iunie 2013

Președinte,
Procuror Oana Andrea SCHMIDT-HĂINEALĂ

